

**Elek Város
Önkormányzata
Képviselő-testületének**

Gazdasági programja

2025-2029

Bevezető

A gazdasági program elkészítésére a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. §-ban meghatározottak alapján kerül sor.

A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szólhat. A gazdasági program elkészítésének célja, hogy az önkormányzat képviselő-testülete egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembevétele mellett fejlődjön is.

A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten határozza meg mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételeivel – a vármegyei térségi koncepciókhoz illeszkedve – az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A képviselő-testület a jelen gazdasági programban meghatározottakat figyelembe veszi minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, különös tekintettel az éves költségvetési rendeletek elkészítése és összeállítása során.

A gazdasági programban meghatározott célok eléréséhez a képviselő-testületnek az alábbiakra kell koncentrálnia:

- a célkitűzések egymásra épülő megvalósítására,
- a szükséges anyagi források és eszközök megteremtésére.

Az anyagi eszközök megteremtéséhez nem elegendő az évről-évre keletkező források (pl. állami támogatás, helyi bevételek) megléte, hanem szükség van:

- a pályázati lehetőségek felkutatására és kiaknázására,
- az önkormányzat sajátosságaira támaszkodva új lehetőségek keresésére,
- a meglévő források nagyobb mértékű kihasználására.

Az Mötv. megteremtette annak a lehetőségét, de egyben szükségességét is, hogy a választott képviselő-testület mint hatalmi szervezet és az általa létrehozott intézményrendszer mint igazgatási és ellátási szervezetek képesek legyenek a területi igényeket megfogalmazni és kielégíteni, odafigyelve a területükön élő lakosság igényeire és elvárásaira. Az önkormányzatok megalakulásától eltelt több mint 30 év bebizonyította, hogy az önkormányzatok kellő gazdái tudnak lenni az adott területek feladatainak úgy a hatalmi tényezők területén, mint az igazgatási feladatok, de a társadalom és a gazdaság szempontjából igen fontos szerteágazó szolgáltatási területeken is.

Elek Város Önkormányzatának Képviselő-testülete és a képviselő-testület által létrehozott és működtetett intézményrendszer átérzi annak a feladatnak és lehetőségnek a jelentőségét, amely egy megváltozott Európai Unió környezetben lehetőséget biztosít az önkormányzat irányításával a város fejlesztésére és a szolgáltatások színvonalának megőrzésére, valamint fejlesztésükre.

Ennek érdekében nem csak rövidtávon, hanem hosszabbtávú stratégiai elképzelések mentén is megtervezi, és a tervek alapján végzi feladatait.

Ezen tervező munka folyamatos előregondolkodás részeként kerül megfogalmazásra az egyébként törvényi kötelezettségként is megfogalmazott gazdasági program kialakítása, amely az eddigi önkormányzati létből folyó tapasztalatokat is kihasználva megtervezi a város lakossági igényeire, adottságaira, a gazdasági és társadalmi szereplőinek elvárásaira alapozott fejlesztését és működtetését. Mindezek figyelembevételével és tekintettel arra, hogy ma már a jogi szabályozás részben kötelező keretet is ad a gazdasági programok kialakításának, Elek Város Önkormányzata egy olyan elképzelésrendszeren alapuló gazdasági programot kíván végrehajtani az elkövetkezendő időszakban, amely Elek város területét, az itt élő lakosságot, az itt működő vállalkozásokat, társadalmi szervezeteket a jelenleginél jobb helyzetbe kívánja hozni és differenciált, de az igényeket messzemenően kielégítő szolgáltatásokat kíván létrehozni. Természetesen látni kell azt, hogy a gazdasági program végrehajtása csak az önkormányzat forrásaiból nem valósítható meg, ennek megfelelően igénybe veszi a lehetségesen bevonható forrásokat.

Az önkormányzat eddigi működése során megkísérelte folyamatosan megőrizni azokat a szolgáltatásokat illetően ezen szolgáltatások színvonalát, amelyekhez a területen élők úgy magánszemélyként, mint vállalkozások munkavállalóiként vagy tulajdonosaként megszoktak, illetve elvártak.

Jogszabályi környezet

Az önkormányzatok számára az Möt. 116. §-ban gazdasági program készítését írja elő. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése tartalmaz részletesebb utalást egyrészt a program által minimálisan felölelt időhorizont tekintetében – legalább a képviselő-testület megbízatásának időtartamára szól –, másrészt annak tartalmi vonatkozásait illetően. A törvény szövege alapján a gazdasági program egy integrált szemléletű, a térségi összefüggéseket figyelembe vevő tervezési folyamat végeredményét jelenti, mely tartalmazza a kötelező és önként vállalt önkormányzati feladatok biztosítására és azok fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket. Ki kell térnie továbbá, az általános fejlesztési elképzelésekre, a munkahelyteremtésre, a településfejlesztési és az adópolitika célkitűzéseire és feladataira. Városok esetében a befektetés-támogatási és a városüzemeltetési politika prioritásainak és ezek lehetséges eszközeinek feltárása is feladata a programnak. Jogszabályi oldalról egyértelműen a fejlesztési elképzeléseinek mellett a közszolgáltatások biztosításának jövőbeni kereteit és az önkormányzat különböző helyi, tematikus politikáit is megfogalmazó munka elkészítése a fő cél.

A gazdasági program célja

Elek város gazdasági programjának legfontosabb feladata, hogy összegezze, rendszerezze és koherens egységként láttassa mindazokat a törekvéseket, célokat és eszközöket, melyek Elek Város Önkormányzata Képviselő-testületének szándéka alapján a város és lakói jobb életminőségét szolgálják. Miután az adott térségben, a településen élők jövőjét, jólétét számos, a helyi döntéshozók akaratán kívülálló tényező is befolyásolja, jelen dokumentum azokra az elemekre koncentrál, amelyekre az önkormányzatnak hatása van a gazdaságfejlesztés, a humánerőforrás fejlesztés és a környezetminőség javítása terén.

A program hosszú távú célja tehát az életminőség javítása, amely a helyi gazdaság versenyképességének fokozásával, illetve a nem anyagi jellegű életfeltételek javításával érhető el. A helyi gazdaság versenyképességét a gazdasági szerkezet, az innováció, az

infrastruktúra milyensége befolyásolja, ugyanakkor nem hanyagolható el a városmarketing szerepe sem.

A helyi gazdaság versenyképességének reáloldalára az önkormányzat sajátos és az esetek döntő többségében közvetett eszközökkel tud hatást gyakorolni. Ilyen eszköz az infrastruktúra fejlesztése, a helyi adórendszerben korlátozottan megjeleníthető preferenciák alkalmazása, a befektetések elvi lehetőségeinek megteremtése.

Helyzetértékelés

Általános helyzetkép

Elek település-szerkezete, lakosságának alakulása

Elek városa Békés vármegyében, a határ mentén, Gyula városától 12 km-re, a vármegyeszékhely Békéscsabától 25 km-re, a magyar-román határ közvetlen közelében fekszik. Közúton a 44. sz. főútról, Gyula felől közelíthető meg a település a legkönnyebben. Állandóan üzemelő, nemzetközi közúti határátkelő működik Gyulán, vasúti határátkelő pedig a 10 km-re fekvő Lőkösházán. 2025-től a településen – köszönhetően Románia Schengen-övezethez való csatlakozásának – Elek közvetlen összeköttetésben van a romániai Otlaka településsel. Elek nem rendelkezik vasútállomással, a legközelebbi Kétegyháza, Elektől 6 km-re található, a Budapest – Békéscsaba – Arad fővonal részeként.

Történelmi áttekintés

Elek mai területén már a honfoglalás előtti időszakban különböző népek is megfordultak, de az első, Eleket említő írásos emlék 1232-ből származik. A települést a törökdúlás és a 15 éves háború pusztításait követően 1727-ben német telepeseikkel népesítette be báró Harruckern János György. Ezt követően Elek töretlen fejlődésnek indult, az 1854-es források már mezővárosként említik. Ennek a folyamatnak a trianoni békeszerződés vetett véget, Elek elvesztette piacainak nagy részét, határ menti településsé vált. A II. világháborút követően a német lakosság nagy részét kényszermunkára hurcolták ki, ill. elűzték, és az ország más részéről hoztak helyükbe telepeseket, valamint Felvidékről elűzött magyar családok is kerültek településünkre. A kiűzöttekkel való kapcsolattartást szolgálják az 1990 óta rendszeresen megrendezett Világtalálkozók. Településünk 1996-ban városi rangot kapott, ami Elek életének egyik legkiemelkedőbb eseménye volt.

Természetföldrajz

Az egykori Arad vármegyéhez tartozó Elek (románul Aletea) a Körös – Maros - köze morfológiai egységen belül a Békés – Csanádi - löszhát és a Körösök süllyedéke területére esik. A város területe 9229 kataszteri hold, lakónépessége 2024-ben 4274 fő. A város közigazgatási területe: 5.300 ha, ebből 400 ha belterület, 450 ha rét-legelő, 50 ha zártkert, 4400 ha szántó.

Művelődési jellemzők

A településen egy művelődési ház és egy könyvtár található – egy intézménybe integrálva – a Reibel Mihály Városi Művelődési Ház és Könyvtár. A Művelődési Ház 1929 óta folytat közművelődési tevékenységet, az eleki könyvtár pedig 1969 óta működik. Az intézmény ez idő alatt számos közösségnek, klubnak, művészeti csoportnak és civil szervezetnek adott otthont, különös figyelmet fordítva a gyermekekre és az idősebb korosztályra. Állandó helyszíne kulturális, családi és egyéb városi rendezvényeknek. Ezen kívül tevékenységi köre az alábbi feladatok ellátására is kiterjed: lakossági szolgáltatások /véradás, tüdőszűrés,

lakossági fórumok/, tájékoztatások, bemutatók, vásárok, civil szervezetek, intézmények programjainak befogadása, segítése. Az eleki könyvtárban külön nemzetiségi állomány is helyet kapott, melynek ellátását a Békés Vármegyei Könyvtár biztosítja.

Oktatás

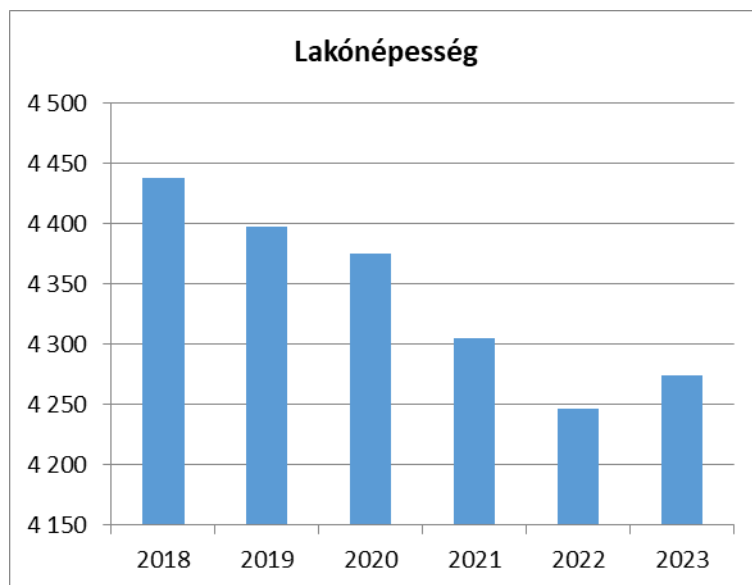
Eleken (mini) bölcsőde, bölcsőde, óvoda, magyar és román nemzetiségi általános iskolák működnek. Az óvodai és általános iskolai nevelés-oktatás terén a nemzetiségi hagyományokra is alapozva komoly szerepet kap a nemzetiségi és idegen nyelvek oktatása, a dr. Mester György Általános Iskolában emellett alapfokú művészeti iskola is helyet kapott. Az Eleki Román Általános Iskolában román nemzetiségi nyelv oktatása folyik.

Társadalmi-gazdasági környezet bemutatása

Elek városára is jellemző az a tendencia, miszerint a lakónépesség csökken, ugyanakkor nem olyan mértékben, mint az a kisebb településeken tapasztalható. Az elmúlt 5 évet figyelembe véve ez több mint 100 főt jelentett, amely a bázis évhez képest 5 %-os változást mutat. A lakónépesség alakulását az alábbi táblázat mutatja be.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	4 438	bázis év
2019	4 397	99,08%
2020	4 375	99,50%
2021	4 305	98,40%
2022	4 246	98,63%
2023	4 274	100,66%

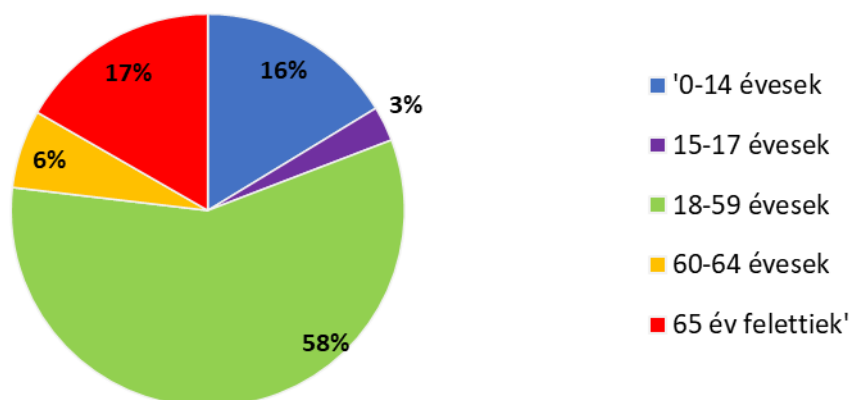
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

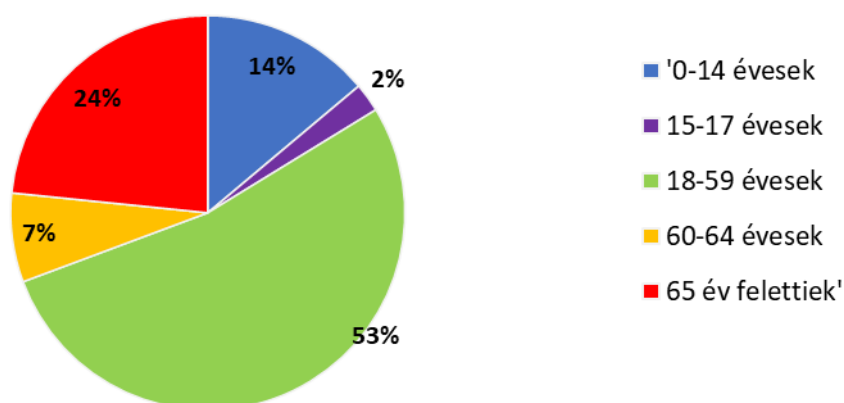
Ha az állandó lakónépesség összetételét vizsgáljuk és korcsoport szerint – ahogyan az az alábbi táblázatban is nyomon követhető –, látható, hogy alapvetően Eleken a nők vannak többségben (51,23 %), legtöbbjük a 18-59 éves korosztályban van. Figyelemreméltó adat azonban a 65 év feletti lakosság megoszlása: ebben a csoportban ismét a nők arányszáma magasabb, tehát a férfiak körében magasabb a halandóság. Az adatokat az alábbi táblázatban találjuk.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 296	2 412	4708	48,77%	51,23%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			142	3,02%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	374	335	709	7,94%	7,12%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	66	57	123	1,40%	1,21%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 325	1 280	2605	28,14%	27,19%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	148	176	324	3,14%	3,74%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	383	564	947	8,14%	11,98%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

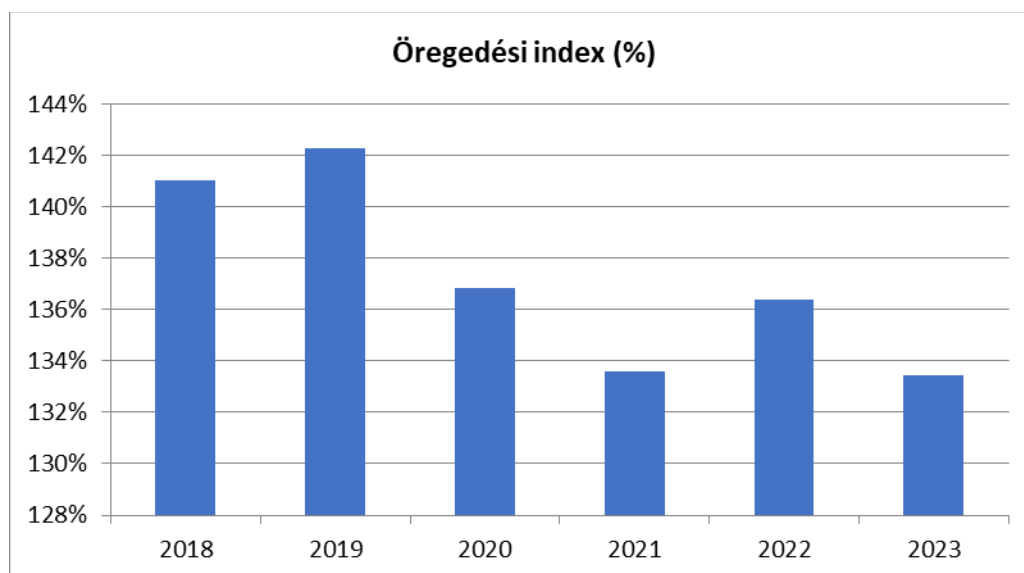
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Az idősödő korosztályba tartozók, tehát a 65 év felettiak száma az elmúlt 5 évben növekvő tendenciát mutat. Míg 2016-ban 916 főt, addig 2021-ben már 31 fővel több személy volt legalább 65 éves. Ezzel párhuzamba állítva a 0-14 év közötti gyermekeket, látható, hogy az ő vonatkozásukban is – pozitív eredményként értékelve – növekvő adatsorral találkozhatunk, ugyanis több mint 7 %-kal emelkedett számuk, míg az idősebb generációnál ez csupán 3 %. A két adatsor viszonyozása az öregedési index, amely megmutatja, hogy 100 0-14 éves korú gyermekre hány 65 év feletti lakos jut. Az adatsor alapján előregedő lakónépességről beszélhettünk 2019-ig. 2016-ban 100 gyermekre 137 idős jutott, ez az arányszám 2019-re 142-re nőtt. Az elmúlt években pedig már a bázis év adatát „küzdötte le” a település, hiszen az arányszám 133-ra csökkent.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	945	670	141,04%
2019	973	684	142,25%
2020	966	706	136,83%
2021	947	709	133,57%
2022	960	704	136,36%
2023	966	724	133,43%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A társadalmat jellemző mutatók közül kiemelendő még a településről történő elvándorlások és a településre érkezők száma. A bázis évtől kezdődően egyfajta ciklikusság figyelhető meg: 2016 és 2018-ig az oda- és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma csökkenést mutatott, majd 2020-ig szinte ugrásszerű növekedés követhető nyomon, 2021-től pedig ismét csökkenés.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-9,83
2019	-6,79
2020	4,10
2021	-5,07
2022	-0,70
2023	13,62

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás azt fejezi ki, hogy mekkora az elveszületések és a halálozások különbségének 1000 főre vetített értéke. Amennyiben az érték pozitív, úgy természetes szaporodásról, ha negatív, akkor természetes fogyásról beszélünk. Településünk vonatkozásában 2016 és 2019 között átlagban -6,8-as mutatószám jellemezte az elveszületések és a halálozások különbségét. Mindezt felborította és igen jelentős mértékben megnövelte a 2020-ban kitört koronavírus világjárvány, amelynek eredményeként már nem egészen -14-es (szinte kétszeres) adat mutatkozott. 2021-től ismét csökkenés figyelhető meg az adatsorban.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-8,26
2019	-7,02
2020	-13,91
2021	-12,44
2022	-12,40
2023	-8,22

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Munkalehetőség

Elek városban a munkanélküliségi ráta 2021-ben 5,57 % volt. A regisztrált munkanélküliek száma átlagban több mint 150 főre rúgott az elmúlt 6 év időszakát tekintve. A munkanélküliség az alacsony iskolai végzettségűek – ezen belül is az etnikai kisebbség – között a legjelentősebb. A munkavállalással, regisztrált álláskeresővel kapcsolatban a következő fejezetben találunk részletesebb kimutatást.

Az ipari munkahelyek telepítése ma már nem felső döntés, hanem tőke és piac kérdése. E kettő megléte esetén is kérdéses, hogy a helyi munkaerő megfelelő háttérrel ad-e bármilyen odatelepülő ipari tevékenységnek. Eleken legnagyobb foglalkoztatónak számít az önkormányzat és annak intézményrendszere.

Jelenleg Eleken 405 vállalkozás működik. Azonban évek óta hiányzik a településen a cipész, órás, szabó. Nagy kérdés az érdekvédelem, a képviselő szerepe. Szükséges a vállalkozások

önkormányzati támogatása, hiszen jelen körülmények között csak a vállalkozók létesítenek új munkahelyet. Az önkormányzat képviselő-testülete 2022. évben rendeletet alkotott a vállalkozások fejlesztése érdekében, ennek keretében pályázat megvalósításához kíván segítséget nyújtani.

A munkanélküliség enyhítése érdekében az önkormányzat lehetőségei szerint továbbra is biztosítja közfoglalkoztatás keretében a munkavégzés lehetőségét a munkanélküliség számára a megváltozott, jóval kedvezőtlenebb jogszabályi lehetőségek keretein belül.

Az Mötv. értelmében az önkormányzat saját felelősségére vállalkozói tevékenységet is folytathat, önkormányzatunk ma azonban inkább abban érdekelt, hogy támogassa, segítse a piaci viszonyok kiépülését, indirekt eszközökkel teremtsen meg a szolgáltatás lehetőségeinek feltételeit (rendeletek az önkormányzati vagyon és tulajdon hasznosításáról, munkahelyteremtő vállalkozások segítéséről, a munkanélküliség kezeléséről stb. koncepciók, vállalkozás ösztönzésre, vállalkozás fejlesztésre).

Otthon- és lakásteremtés lehetősége

Az önkormányzat mindig igyekezett a fiatalok helyben maradása, lakásépítésének elősegítése érdekében megfelelő közművesített építési telekingatlanokat kialakítani. Míg az 1980-as években évente 40-50 új családi lakóház épült, ezzel szemben 1997-1998-ban 12-13 építési engedély került kiadásra és ez a szám csökkenő tendenciát mutat. Keresni kell azokat a megoldásokat, amelyek a fiatal házasoknak, vagy az önhibájukon kívül önálló lakással nem rendelkezőknek valamilyen megoldást, reményt, lehetőséget adjunk (ingyenes telekjuttatás, első lakáshoz jutók támogatása, szaktanácsadás stb.). Az önkormányzat képviselő-testülete 2022-ben alkotta meg a fiatalok első lakáshoz jutásának támogatásáról szóló önkormányzati rendeletét, amely fenti cél – tehát a lakáshoz jutás – elősegítését és a helyben maradást hivatott megcélózni. A 2003. októberében átadásra került 26 lakásos költségalapú bérlakás jelentősen növeli az önkormányzat rendelkezésre álló bérlakás-állományt.

Közrend, közbiztonság

A közrend és közbiztonság helyzete Eleken megfelelő, a hasonló helyzetű és nagyságú településnél jobb, de javítanivaló még mindig van. Az Eleki Rendőrőrs és a Gyulai Rendőrkapitányság keretei között kerül ellátásra ezen feladat. A nap 24 órájában – egy-két kivételtől eltekintve – folyamatosan van Eleken szolgálatot teljesítő rendőr. A Gyulai Rendőrkapitányság évente beszámol tevékenységéről a képviselő-testületnek.

Energiaellátás

Villamos energia

A település elektromos áramellátottsága teljes körű. Minden lakás rákötési lehetőséget kapott a hálózatra. A szolgáltatás folyamatos.

Gázellátás

A település teljes körű gázellátása 1994-95. évben épült ki. A rendszer kiépítésénél a teljes épületállomány rákötése tervezve lett, ezért olyan műszaki paraméterű nyomó- és elosztóvezetékek kerültek kiépítésre, melyek keresztmetszeti bővítése az elkövetkező időben nem szükséges. Az elmúlt időszakban mintegy 1300 lakás és intézmény fűtése történt gázzal. A romló gazdasági helyzet, a gáz árának emelkedése miatt egyre többen állnak át fatüzelésre, illetve különböző alternatív fűtési módok alkalmazására. Az önkormányzat intézményei teljes körűen, a lakásai részben a rendszerre rá vannak kötve, azonban az önkormányzat folyamatosan más fűtési módok bevonásával igyekszik csökkenteni a költségeit. Gázhálózat

esetleges bővítése csak akkor válik szükségessé, ha jelentős fogyasztású ipari üzem telepszik városunk területére.

Közlekedés, hírközlés, vízügy, kommunális ellátás

Tömegközlekedés

Becsült adatok szerint Elekre más településekről kb. 50 fő, Elekről pedig ennél sokkal több, mintegy 300 fő ingázik munkavégzés céljából főként Gyulára és Békéscsabára. Utazásukhoz saját gépjárművüket, vagy a Volánbusz és MÁV járatait veszik igénybe, ezért közérzetüket nagymértékben befolyásolja, hogy az utazók részére a tömegközlekedés üzemeltetői milyen csatlakozási lehetőséget biztosítanak. Az önkormányzat annyit tehet, hogy a lakosság észrevételeit összegyűjtve tárgyalásokat folytat a cégekkel az időpont és a járatok számának egyeztetésével.

Úthálózat

A város úthálózata 44 km, 70 %-os a kiépítettség. A meglévő útfejlesztéseket tovább kell vinni, elsősorban ott kell utat építeni, ahol a lakosság anyagi hozzájárulására is lehet számítani. A meglévő úthálózat karbantartására is jelentősebb összegeket kell fordítani. Szükséges volna minden évben legalább egy utca teljes körű helyreállítása, a kátyúzási munkálatokon felül. Fejlesztési kiadásokat kell tervezni, amennyiben a lehetőségek engedik. A különösen rossz állapotú a Gyulai, illetve a Lökösházi út felújítása 2013-ban történt meg, a határra vezető Ottalakai út felújításában egyetemben. A tulajdonos Magyar Közútkezelő Nonprofit Kt. elnyert pályázati forrásból újította fel ezeket az útszakaszokat. Jelentős eredmény a Gyuláról Elekre vezető 4444-es út felújítása, ami szintén 2013-ban következett be. Az utak mellett további a kerékpárutak építési is szükséges lenne. Szükséges évente a meglévő KRESZ táblák felülvizsgálata, ahol szükséges a megfelelő cserét el kell végezni. Figyelmet kell fordítani a járdák állapotára, és azok felújítását folyamatosan végezni. Nagy előrelépés ugyanakkor, hogy az Eleket Kétegyházával összekötő út felújítása is megkezdődött 2024-ben.

Önkormányzati feladatok

Az önkormányzat gazdasági helyzete és gazdálkodással kapcsolatos feladatai

Elek Város Önkormányzatának fő célkitűzése a pénzügyi gazdálkodás terén a működőképesség biztosítása, és a költségvetési egyensúly megtartása. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az állami forrásból származó bevételek egyre csökkennek. A következő években sem számolhatunk az állami normatív támogatásból és az átengedett bevételekből származó költségvetési bevétel növekedésével, kedvező esetben ez a jelenlegi szinten stabilizálódik és nem csökken tovább.

Az önkormányzat 2025. évi költségvetése bevételeinek és kiadásainak számbavétele:

MŰKÖDÉSI BEVÉTELEK

1. Működési célú támogatások államháztartáson belülről (B1 rovat)

A működési célú támogatások államháztartáson belül rovaton tervezhetőek a normatív állami támogatások, a működésre átvett pénzeszközök államháztartáson belülről.

A Magyarország 2025. évi központi költségvetéséről szóló 2024. évi XC. törvény alapján az önkormányzatot az alábbi normatív és általános működési támogatások illetik meg 2025. évre vonatkozóan.

Támogatás jogcíme	Támogatás összege (e Ft-ban)
ÁLTALÁNOS MŰKÖDÉSI TÁMOGATÁSOK	
Településüzemeltetéshez kapcsolódó támogatások	246.432
Önkormányzati hivatal működési támogatása	179.965
Zöldterület gazdálkodással kapcsolatos feladatok	10.129
Közvilágítás fenntartásának támogatása	21.564
Köztemető fenntartásának támogatása	122
Közutak fenntartásának támogatása	10.115
Egyéb önkormányzati feladatok támogatása	15.376
Lakott külterülettel kapcsolatos feladatok támogatása	75
Polgármesteri illetménykiegészítés	9.086
KÖZNEVELÉSI FELADATOK TÁMOGATÁSA	218.340
EGYES SZOCIÁLIS FELADATOK TÁMOGATÁSA	285.722
Intézményi gyermekétkeztetés	89.263
Rászoruló gyermekek szünidei étkeztetése	2.663
Bölcsőde, mini bölcsőde támogatása	36.690
Szociális étkeztetés	11.065
Idősek bentlakásos ellátása	96.042
Egyes szociális feladatok egyéb támogatása (keret)	49.999
KÖNYVTÁRI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI FELADATOK TÁMOGATÁSA	10.381
Állami támogatások mindösszesen:	760.875

A **településüzemeltetéshez kapcsolódó támogatások** nagy része a KSH adatszolgáltatás adatait veszi alapul. A *zöldterület gazdálkodáshoz kapcsolódó támogatás* a zöldterület nagysága alapján, a *közvilágítás fenntartásához kapcsolódó támogatás* a közvilágítási hálózat kilométerben meghatározott hossza alapján történik figyelembe véve a 2024. évi beszámolóban a közvilágítás kormányzati funkción elszámolt kilométerre jutó nettó működési kiadások összegét. A *köztemető fenntartásához kapott támogatás* a 2024. évi beszámolóban a köztemető kormányzati funkción elszámolt a köztemető egy négyzetméterére jutó nettó működési kiadás, valamint az OSAP jelentésben szereplő köztemető nagysága határozza meg. A *közutak fenntartásának alaptámogatása* a közutak kormányzati funkción elszámolt kiadások, valamint a belterületi utak hossza alapján történik.

Egyéb önkormányzati feladatok támogatása nyújt fedezetet az Mötv. 13. §-ában meg nem határozott feladatok támogatására.

Lakott külterülettel kapcsolatos feladatok támogatása a külterületi lakosok száma alapján illeti meg az önkormányzatot.

A normatív állami támogatások, mint a köznevelési, étkeztetési támogatások a gyermeklétszám, valamint az étkezők létszáma alapján kerül meghatározásra.

A fent felsorolt támogatások esetében a 2024. évi eredeti előirányzathoz viszonyítva összességében 54.141 eFt-al több állami pénz érkezik. Az intézményi gyermekétkeztetés és a óvodai szakmai dolgozók bértámogatásának emelkedése okozza a közel 8%-os emelkedést.

A könyvtári és közművelődési feladatra lakosságszám alapján érkezik a támogatás, amely évek óta változatlanul 10.381 eFt.

A működésre átvett pénzeszközök között kerültek megtervezésre az MVH-tól érkező mezőgazdasági támogatások zöldítésre, anyajuhtartásra és a területalapú támogatás, valamint a Társadalombiztosítás által finanszírozott orvosi feladatokra.

2. Közhatalmi bevételek (B3)

A közhatalmi bevételek esetében iparűzési adóval és kommunális adóval tudott tervezni az önkormányzat.

Helyi adó bevételek

A helyi adókból származó bevételeket a jelenleg hatályos adórendeletek alapján 2025. évre a következő összegben terveztük:

adatok e Ft-ban	
Megnevezés	Összeg
Iparűzési adó	73 000
Magánszemélyek kommunális adója	12 000

A bevezetett helyi adók tekintetében azóvatosság elvét szem előtt tartva a 2024. évi záró adós előírásokat vettük figyelembe.

3. Működési bevételek (B4)

Működési bevételek főbb jogcímei térítési díj, önkormányzati vagyon bérbeadásából származó bérleti díjak, szolgáltatások ellenértéke, és a kamatbevételek, valamint közvetített szolgáltatások bevételei.

FELHALMOZÁSI BEVÉTELEK

2025-ben az önkormányzat építményjog bejegyzés ellenértéke került tervezésre a fejlesztési bevételek között 25.000 eFt értékben.

A fejlesztési pénzmaradvány részeként került tervezésre 2024. évről áthúzódó elkülönített pályázati támogatás összege.

FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK

1. Költségvetési maradvány (B8)

Költségvetési pénzmaradványként az önkormányzat és intézményei záró pénzkészletét vettük figyelembe.

KIADÁSOK TERVEZÉSE

A kiadások tervezésénél is figyelembe vettük a költségvetési és az egyéb szakmai jogszabályokat, valamint a helyi döntéseket, illetve a költségvetési döntés-előkészítő anyagokat. Az önkormányzati kiadások fedezetül a költségvetési törvény alapján járó állami támogatások és juttatások, az önkormányzat saját és átvett bevételei szolgálnak, valamint előző évi költségvetési pénzmaradvány szolgál.

IMŰKÖDÉSI KIADÁSOK

1. Személyi juttatások (K1)

A személyi juttatások tervezését mindig, így most is az önkormányzatra és intézményére kiterjedően személyenkénti bérfelmérésével készítettük el, figyelembe véve a soros előrelépések, a minimálberváltozás, a szakképzettség megszerzése miatti előrelépések kihatását, valamint az egyéb bérek, bérjellegű kifizetésekhez szükséges összegét is. Az intézményeknél a minimálbér emelkedése miatti bérkiegészítés került még beállításra. Minden intézménynél a kötelező 7%-os illetmény emelés került betervezésre a személyi illetmények esetében is.

A közmunka kormányzati funkción a 2024-ben indult programelemek ez évre áthúzódó személyi juttatásaival számoltunk a támogatási szerződések alapján. Éves átlagos létszám az áthúzódó közmunka esetében 19 fő.

Az intézményeknél az SZMSZ-ben meghatározott létszám nyújtja az alapot.

2. Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó (K2)

A betervezett járulék összege a személyi juttatások vonzata. Közfoglalkoztatottak után 6,5%, egyéb foglalkoztatott tekintetében 13 %.

Itt jelentkezik még a cégtelefon után fizetendő járulék, valamint a reprezentációs kiadásokra betervezett összeg járuléka.

3. Dologi kiadások (K3)

A dologi kiadások esetében az intézménynél a működéshez szükséges kiadások kerültek betervezésre.

A márciustól induló közmunka programok sem bevételi sem kiadási oldalon nem kerültek betervezésre, hiszen még nem rendelkezünk aláírt hatósági szerződéssel, így a közfoglalkoztatással kapcsolatos dologi kiadások későbbiek során fogják majd módosítani ezen kiadásainkat.

4. Ellátottak pénzbeli juttatása (K4)

Ezen a soron került tervezésre a segélyezés kiadása. A kiadásokat a 2024. évi teljesült adatok alapján határoztuk meg. Az alábbi szociális kiadásokkal számoltunk:

Települési lakhatási támogatás	10 000 eFt
Krízistámogatás	8 299 eFt
Települési temetési támogatás	500 eFt
Köztemetés	2 500 eFt
Gyógyszertámogatás	200 eFt
Gyermekszületési támogatás	1 500 eFt
Iskolakezdési támogatás	2 000 eFt

FELHALMOZÁSI KIADÁSOK

1. Beruházási kiadások (K6)

Azon beruházások tartoznak ide, amelyek 2025-ben kerülnek megvalósításra.

2. Felújítási kiadások (K7)

Pályázathoz kapcsolódó felújítást állítottunk be a költségvetésbe.

3. Finanszírozási kiadások (K9)

Ezen a soron a Magyar Államkincstár által 2024. decemberben kiutalt 2025. évi 0. havi állami támogatás megelőlegezés visszafizetésének összege található.

Az önkormányzat pénzügy- és adópolitikája

A kitűzött célok és feladatok megvalósítását úgy szükséges biztosítani, hogy a költségvetésben ne okozzon feszültséget. Az intézmények működési feltételeit biztosítani kell annak érdekében, hogy azok megfeleljenek a szakmai feltételeknek. Kiemelten hangsúlyt kell helyezni a szükséges felújítási és fejlesztési feladatokra, melynek megvalósítását döntően külső források megszervezésével indokolt és szükséges biztosítani.

Lehető legteljesebb mértékben ki kell használni a regionális és Uniós pályázati lehetőségeket, ennek érdekében biztosítani kell az éves költségvetés keretein belül a pályázatokhoz szükséges saját erőt oly módon is, hogy ennek előteremtéséhez igénybe kell venni a központi forrásokat.

A nem kötelezően ellátandó feladatok finanszírozási feltételeit újra kell gondolni.

Vagyongazdálkodás keretén belül legfontosabb célként az intézmények használatában lévő vagyon racionális hasznosítását és az egyéb célú vagyontárgyak, vagyoneértékű jogok leghatékonyabb hasznosítását jelöli meg.

Az önkormányzati tulajdonú társaságnál a szolgáltatásokat a lehető legszínvonalasabban kell biztosítani.

Az önkormányzat által megállapított helyi adók következetes beszedésével is biztosítani kell az önkormányzati törvényben meghatározott kötelezően ellátandó feladatok megfelelő színvonalú ellátását.

A helyi adó beszedéséről, a lefolytatott adóellenőrzésekről és az esetleges végrehajtási cselekményekről az önkormányzati adóhatóságnak a képviselő-testületet évente tájékoztatni kell.

A helyi költségvetést meghatározó tényezők

Ágazati feladatok, fejlesztések

Városüzemeltetés

Az emberek komfortérzetét, hangulatát jelentős mértékben befolyásolja a közterületek állapota, azok tisztasága, gondozottsága. Emiatt továbbra is fokozott gondot és figyelmet kell fordítani az utak, járdák, parkok, játszóterek állapotára.

Úthálózat

Önkormányzatunknak 44 km szilárd burkolatú út, belterületi utak és külterületi földutak üzemeltetéséről és fenntartásáról kell gondoskodnia. A következő években a költségvetésben útfelújításra, karbantartásra megfelelő összeget kell betervezni. A keletkezett úthibák kijavítása prioritást kell, hogy élvezzen.

Az útfelújításra fontossági sorrend felállítása mellett középtávú programot kell kidolgozni.

Zöldterületek, parkok, játszóterek

A városban 3 db játszótér (ebből 2-nél működik kondipark is), 1 db sportpálya, és park fenntartásáról kell a városüzemeltetésnek gondoskodnia.

A további években elsősorban a meglévő létesítmények állagmegóvását kell biztosítani.

A fejlesztésekre fontossági sorrend meghatározása mellett középtávú programot kell kidolgozni és a program végrehajtása az éves költségvetésekben elfogadott el irányzatoknak megfelelő ütemben történhet.

A parkok, zöldterületek fenntartása az elmúlt évek tapasztalatai alapján viszonylag pontosan tervezhető, a költségeket legfeljebb az éves csapadék mennyisége, a növényi kártevők mértéke, a szélsőséges időjárás és a közmunkaprogram visszaszorítása befolyásolhatja.

Továbbra is fokozott figyelmet kell fordítani a településen található frissen telepített fák gondozására, kivágott fák pótlására és a kártevők elleni védelemre.

Feladatunk: a meglévő létesítmények állagmegóvása. Illegális szemétkerakó helyek felszámolása és a parlagfű irtása kiemelten kezelendő feladat.

Közlekedés

Tömegközlekedés: Az autóbuszjáratok biztosítják a tömegközlekedési ellátást. Rendelkezünk helyközi és távolsági buszközlekedéssel. Itt felmerülő probléma lehet a rossz menetrend.

Az ehhez kapcsolódó összhangot meg kell teremtenünk a MÁV és Volánbusz illetékesei között, mivel a legközelebb vasúti megálló Kétegyházaán található.

Környezetvédelem

Fő célkitűzések az élhető település jegyében:

- A településfejlesztés tudatosabbá tétele, a fejlesztés és rendezés során a fenntarthatósági szempontok hatékonyabb érvényesítése.
- Az épített környezet és a zöldterületi rendszer védelme.
- A település harmonikusabb tájba illesztése.
- A közlekedési igények mérséklése, illetve környezetkímélőbb formáinak az elterjesztése.
- A környezeti infrastruktúra kiépítése.

Szükséges intézkedések:

- Összhang teremtése a településfejlesztési elképzelések és a településrendezési eszközök között.
- Zöldfelületi kataszter létrehozása.
- Zöldfelület-gazdálkodási feladatok megtervezése (zöldsávok, folyosók létesítése, fenntartása, fasorok állapotának felmérése, felújítása, telepítése, véderdők)
- Meglévő zöldfelületek funkciójának növelése (pl: játszóterek kialakítása)
- Műszaki adatgyűjtés az épített környezet állapotáról.
- Önkormányzati beruházásoknál a környezetbarát, energiatakarékos tervek előtérbe helyezése.

Környezet és egészség

- A lakosság egészségét károsító folyamatok visszaszorítása, megakadályozása.
- Egészséges környezet kialakítása révén a környezeti eredetű betegségteher mérséklése.
- A környezet-egészségügy felkészítése, a globális éghajlatváltozás okozta problémák kezelésére.

Szükséges intézkedések:

- A parlagfű borította területek feltárása, a védekezés elmulasztásához kapcsoló hatósági intézkedések foganatosítása.
- Ivóvízminőség-javító program további végrehajtása.

Vizeink védelme és fenntartható használata

A vizek védelmével és fenntartható használatával kapcsolatos tevékenységek keretét az EU Víz Keretirányelv(VKI) tartalmazza.

A legfőbb célkitűzések:

- A Víz Keretirányelv összhangban a település vizeinek jó ökológiai állapotának elérése.
- A vízkészletek mennyiségi és minőségi védelme. Ésszerű és takarékos vízhasználat elterjesztése, a vizek szennyezőanyag terhelésének csökkentése.
- Az árvizek és aszályok hatásának mérséklése.

Szükséges intézkedések:

- A jelenlegi követelményeknél szigorúbb a felszíni és felszín alatti vizek minőségét megőrző és javító intézkedések, programok.
- Belterületi csapadékvíz-elvezető hálózat folyamatos karbantartása.

A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése

A társadalmi környezettudatosság szintjét olyan szintre szükséges emelni, ami biztosítja a természeti erőforrásokkal történő átgondolt, fenntartható gazdálkodást, a környezeti elemek terhelésének tudatos csökkentését.

Főbb célkitűzések:

- A környezeti nevelés, szemléletformálás erősítése az oktatás minden szintjén.
- A környezeti információkat biztosító rendszerek kialakítása, fejlesztése, a megszervezett információk hatékony terjesztése.
- A társadalom aktivitásának ösztönzése a környezeti programokban való részvételekre, aktív szerepvállalásra.

Szükséges intézkedések:

- A közművelődési intézmények környezettudatos működésének megtervezése és kialakítása (pl: energiatakarékos megoldások, szelektív hulladékgyűjtés)
- Civil környezetvédelmi szerveződések támogatása.
- Környezettudatosság erőteljes megjelenítése a helyi médiában.
- A környezettudatosság és fenntarthatóság elveinek beépítése a beruházási- fejlesztési projektekre.

Természet- és tájvédelem

A társadalom folyamatosan növekvő terület-, energia és erőforrásigénye következtében, a természeti környezet egyre nagyobb terhelésnek van kitéve. Természetvédelmi örökségünk megőrzése érdekében, a természetvédelmi szempontokat nem csupán a védelem alatt álló területeken, hanem minden más területen és tevékenységben is érvényesíteni kell.

Főbb célkitűzések:

- A védett természeti területek állapotának megőrzése, javítása.

- A biológiai sokféleség megőrzésének és helyreállításának elősegítése a védett természeti területeken kívül is.

Szükséges intézkedések:

- A helyi településfejlesztési és -rendezési tervek felülvizsgálata, a tájértékek képviselője.
- Egyedi tájértékek felmérése.

Fenntartható terület- és földhasználat

A gazdasági- társadalmi tevékenységek megvalósulása különböző mértékű földhasználattal jár együtt. A különböző területhasználati módok különböző környezeti elemeket vesznek igénybe, azokat eltérő módon hasznosítják, illetve terhelik meg.

Fő célkitűzések:

- A természeti erőforrások megőrzése, fenntarthatóságának biztosítása.
- A terület agro-ökológiai adottságaihoz igazodó földhasználat kialakítása.

Éghajlatváltozás

Az emberi tevékenység következtében a légkörbe került és felhalmozódott üvegházhatású gázok hatása, a napjainkban tapasztalható éghajlatváltozásban már megjelent. A megváltozó hőmérsékleti és csapadékviszonyok, egyes szélsőséges meteorológiai jelenségek, veszélyeztetik a lakosság életminőségét, környezeti értékeinket.

A legfőbb célkitűzések a következők:

- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése.
- Energiahatékonyság, az energiatakarékosság növelése.
- Növényborítottság növelése az üvegházhatású gázok megkötésére.
- A kedvezőtlen hatások elleni védekezési rendszer hatékonyságának fejlesztése.

Szükséges intézkedések:

- Az intézmények energiahatékonyságának növelése (fűtési, hűtési, és világítási rendszerek
- modernizálása, épületszigetelés)
- Megújuló Energiahordozó Program helyi kidolgozása (helyi megújuló erőforrások, biomassza, nap-, szél-, geenergia felhasználása.)
- A közösségi közlekedési rendszer infrastruktúrájának, állapotának javítása, a szolgáltatási színvonal fejlesztése.
- A meglévő közlekedési infrastruktúra környezetbarát átalakítása.

Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás feladata, hogy hozzájáruljon a természeti erőforrások felhasználásának a csökkentéséhez, felhasználásuk hatékonyságának növeléséhez, a fenntartható gazdálkodáshoz.

Főbb célkitűzések:

- Az évente képződő hulladék mennyisége ne növekedjen.
- A hasznosítás mértéke növekedjen a csomagolási hulladékok és biológiailag lebomló szervesanyag tartalmú hulladékok körében.

Szükséges intézkedések:

- A házi és helyi komposztálási technológiák megismertetése a lakossággal.
- A fogyasztást mérséklését ösztönző kampányok folytatása.
- A gyártói felelősségi körbe tartozó hulladékok (csomagolóanyag, akkumulátor, elem, elektronikai hulladék, gumiabroncs) lakossági begyűjtő rendszerének fejlesztése.
- A biohulladék elkülönített gyűjtésének megoldása.
- Az illegális hulladéklerakás szankcionálásának szigorítása.

Környezetbiztonság:

A környezetbiztonságot veszélyeztető események lehetnek természeti (pl.: árvíz, belvíz, stb.), és lehetnek emberi tevékenység által kiváltott folyamatok (pl.: ipari katasztrófa, talajszennyezés). A természeti és ipari katasztrófák elhárítása, felszámolása elemi érdekünk.

Főbb célkitűzések:

- A környezetbiztonság növelése.
- A bekövetkezett környeztkárosodások felszámolása.

Szükséges intézkedések:

- Helyi környezeti károk kezelése.
- Lakosság tájékoztatása a település környezetbiztonságát befolyásoló üzemi tevékenységekről, a veszélyforrásokról, a kialakult vészhelyzet során tanúsítandó magatartási formákról.

Parkolás

Jelentősebb parkolási igény a városközpontban található egyes intézményeknél jelentkezik. A fontosabb utcák szabályozási szélessége lehetővé teszi az út menti parkolás biztosítását. A parkolási rend kijelölése a közterület rendezéshez kapcsolódó feladat.

Közműépítések

A település már beépített területein a részleges közműellátás mindenhol rendelkezésre áll, amelynek keretében biztosított a vezetékes ivóvíz ellátása, a közcsatornás szennyvízelvezetés, a villamosenergia ellátás, a gázellátás és a vezetékes távközlés, a csapadékvíz elvezetés pedig nyílt és fedett árokrendszerrel megoldott.

A Gyula-Elek Ivóvízminőségjavító Társulás keretében jelenleg is folyik az arzénmentesítés végrehajtása, és az előregeedett eternit csőhálózatunk cseréje.

Vagyongazdálkodás

A vagyongazdálkodás és annak átalakulása

Elek Város Önkormányzatának vagyona a rendeltetés szerinti törzsvagyonból és az egyéb vagyonból áll. Az önkormányzat törzsvagyont a többi vagyontárgytól elkülönítve kell nyilvántartani. Törzsvagyonnak az önkormányzati vagyontárgy nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat és hatáskör ellátását, vagy közhatalom gyakorlását szolgálja. A törzsvagyon körébe tartozó tulajdon vagy forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes:

- forgalomképtelenek a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, parkok és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennek nyilvánít;
- korlátozottan forgalomképesek a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók. A törzsvagyon

korlátozottan forgalomképes tárgyairól törvény, vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni.

Az önkormányzat egyéb vagyona az önként vállalt önkormányzati feladatok ellátására, az állami szervek kötelező elhelyezésének biztosítására szolgáló vagyon, valamint többletbevétel elérését szolgáló vállalkozói vagyon. Az önkormányzat vagyonának hasznosítása a kötelező, illetve az önként vállalt feladatok ellátását közvetlenül szolgálhatja, vagy azt elősegítheti, a kötelező feladatok ellátást azonban nem veszélyeztetheti. Az a vagyon, amely forgalomképes, az elidegeníthető, bérbe, használatba, koncesszióba adható, egyéb módon hasznosítható, gazdasági társaságba, alapítványba apportként bevihető, megterhelhető, biztosítékkul adható. Az önkormányzati vagyongazdálkodás és –hasznosítás szabályait önkormányzati rendelet tartalmazza. A vagyongazdálkodási feladatai jelentős változást éltek át. A rendszerváltást követően az önkormányzatok tulajdonában adott helyiség, telek – és lakásvagyon felhasználása / kezelése vegyes koncepciókat és prioritásokat tükrözött. A kötelező és vállalt feladatok terjedelme, azok hatékonysága egyrészt, másrészt a kötelező feladatok finanszírozásának központi mértéke általában véve arra „ösztönözte” az önkormányzatokat, hogy bevételeiket vagyonértékesítéssel egészítsék ki.

Ráadásul a 90-es évek privatizációs hullámverésében az átlagember szintjét jelentő lakás- és helyiségprivatizáció megfelelt a „kor” szellemének.

Az önkormányzati ingatlangazdálkodási stratégiájánál figyelembe kell venni, hogy az önkormányzat abban különbözik az összes többi ingatlantulajdonostól, hogy a maga sajátos eszközeivel (Helyi Építési Szabályzat, közművesítések) ingatlan fel- és leértékelődési folyamatokat tud generálni. A gyakorlatból ismert az a tény, hogy egyes ingatlanok értéke megnő azzal, ha a Településszerkezeti és Szabályozási Terv, és a Helyi Építési Szabályzat módosításával az adott ingatlan beépíthetővé válik, vagy ha az ingatlant belterületbe vonják. Kimutatható az is, ha az önkormányzat valahol jelentős fejlesztéseket végez, a környező ingatlanok ára megnő. A város saját célú fejlesztései érdekében célirányos területcserékkel és vásárlásokkal ott kell törekedni nagyobb, összefüggő, későbbi fejlesztési célok megvalósítására alkalmas területek kialakítására, ahol az ingatlanok felértékelődése várható.

Az önkormányzat, mint tulajdonos a bérlet ingatlan funkciójának kijelölésével, a bérleti díjak kialakításával, esetleg az első időszakban díjkedvezményrel befolyásolhatja a város, mind az itt élők, mind az ide látogatók számára vonzó képének kialakítását.

A tulajdonosok folyamatosan gondoskodnia kell az ingatlan „jó karbantartásáról” melyhez a megfelelő forrást biztosítani szükséges. Forrás hiányában esetleg megállapodás köthető a bérlővel a feladat elvégzésére, mely alapján a felújítás költsége a bérleti díj összegében beszámításra kerül.

Lakásgazdálkodás

Olyan lakásgazdálkodást kell megvalósítani, amely eredményeképpen a fenntartó lakásokra vonatkoztatott üzemelési és fenntartási költségei megtérülnek.

Lényeges a bérlők közötti, illetve fizetésektelen helyzetbe kerülő, magas lakbér-hátralékkal rendelkező bérlők ösztönzése a jövedelmi viszonyaiknak megfelelő, alacsonyabb komfortfokozatú és alapterületű lakások cseréje.

Fokozott figyelemmel kell kísérni a felhalmozódó közműhátralékokat, melyeknél időben el kell kezdeni annak behajtását/behajtatását. A jövőbeni problémák enyhítése céljából törekedni kell arra, hogy mind a régi, mind az új bérlakásoknál és szükséglakásoknál a közüzemi mérőórákat előrefizetős, ún. kártyás mérőre kell cserélni, így érvényesülhet az „annyit fizet amennyit fogyaszt” elv és teljeskörűen elkerülhetők a közüzemi hátralék felhalmozódások.

A megüresedő szükséglakás, komfort nélküli és félkomfortos lakások oly módon kerüljenek bérbeadásra, ha annak korszerűsítését a bérlő részben, vagy egészben vállalja. Ösztönözni kell

a bérlőket a bérlakások korszerűsítésére, melynek támogatása a költségek egy részének a lakbérben való elszámolása lehet.

Az önkormányzathoz beérkezett nagyszámú lakásigényre tekintettel vizsgálni kell a bérlakás állomány bővítésének lehetőségét. A bővítés vállalkozói tőke bevonásával, vagy – költségsökkentésként – önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság által nyújtható építőipari szolgáltatás igénybevételével célszerű. Az állomány-bővítés a rossz műszaki állapotú, bontásra ítélt ingatlanok helyén, illetve a lakóingatlanok építésére alkalmas önkormányzati tulajdonú belterületi ingatlanokon javasolt.

A bezárt közintézmények bérlakásokká való átalakításának lehetőségét meg kell vizsgálni, mivel itt költség hatékonyan, egyes átalakításokkal el lehet végezni a lakásállomány bővítését.

Egyéb területek

Egészségügy

A városban 2 háziorvos, 1 gyermekorvosi és 1 fogorvosi körzet található, valamint 2 védőnő látja el a feladatokat. A központi orvosi ügyelet és a védőnők már az állam fenntartása alá kerültek, ennek ellenére szoros kapcsolatot tart fenn az önkormányzattal.

A betegek gyógyszerellátása 1 gyógyszerár társaság működésével megoldott.

Szociálpolitika

A szociálpolitika jelentése szerint a lakosság, elsősorban a szerényebb körülmények között élő rétegek anyagi, társadalmi és művelődési helyzetének javítását célzó politika. A helyi politikusok, köztük a szociálpolitikával foglalkozók feladata, hogy a polgárok otthonuknak érezhessék a várost.

A közszereplők felelőssége, hogy megakadályozzák a város társadalmának szétszakadását, csoportok, vagy egyének kitaszíttottságát, erősítsék a város társadalmának integrációját.

A helyi szociálpolitika gyakorlati alapelveként fogalmazható meg, hogy az ellátás középpontjában a szociális segítségre szoruló ember áll.

A helyi szociálpolitika fontos feladata a kirívó esélyegyenlőtlenségek mérséklése, valamint az ebből adódó társadalmi feszültségek (a marginalizálódás, a kirekesztettség) csökkentése, a szegénységben élők esélyeinek, önálló boldogulási lehetőségeinek javítása. Ezen problémák kezelése a rendelkezésre álló források célzott felhasználását kívánja. A helyi szociálpolitikának közre kell működnie abban, hogy megelőzze a polgárok kisodródását a társadalom perifériájára.

Az alapelvek kijelölése a szociális ellátások fejlesztésében érdekelt politikusok és szolgáltató szakemberek közös érdeke. Szabályozott keretek között csak így lehetséges az együttműködés.

A helyi szociálpolitika feladata, hogy az intézményi és pénzügyi lehetőségek keretei között kialakítsa a segítségnyújtás azon formáit és eljárásait, amelyek a megfogalmazott alapelveknek megfelelnek.

Fokozatosan pótolni kell a ma még hiányzó helyi szociális alapellátó intézményeket.

Meg kell erősíteni a segítségre szoruló polgárokhoz közeli alapellátó intézményeket.

A speciális hátrányokra tekintettel ösztönözni szükséges a differenciált alapellátó és szakosított ellátást. Ennek során kulcsszerepe van az ágazatok közötti együttműködés fejlesztésének, az önkormányzatok közötti és a nem önkormányzati szervekkel való együttműködési formák, eljárások bővítésének.

Időszerű a szektorsemleges „verseny” szabályainak a kialakítása és ezen belül az „esetmenedzselés” újszerű feladataihoz való alkalmazkodás annak érdekében, hogy ki-kik a neki legmegfelelőbb ellátási formához juthasson.

Az európai gyakorlatnak megfelelően – alapos szakmai munkára támaszkodva – fokozatosan ki kell alakítani az igénybe vevők és a szolgáltatók, vagyis a segítségre szorulókat és az ellátókat, az intézmények közötti szerződések rendszereit.

Ezek a szakmai célok, valamint az, hogy átlátható legyen az adófizető polgárok pénzének felhasználása, megkövetelik az egyes ellátási formák konkrét szakmai tartalmának részletes kimunkálását, az ún. szakmai, intézményi standardok kialakítását.

A helyi szociálpolitika célcsoportjai:

Egyre több eleki polgár számára a szociális eszközök nyújtják a megélhetés kizárólagos forrását. A város társadalmi békéje, társadalmi kohéziója szempontjából fontos feladat azokat a polgárokat a normális lét felszínén tartani, akik másképpen, maguktól erre nem lennének képesek.

Különösen hátrányban vannak azok az idősök vagy rokkantak, akiknek sem biztosítási jövedelemre nincsen joguk, és családjuk, rokonságuk nincs, vagy nem fogadja be őket.

Vannak, akik nem jogosultak a „klasszikus” szociálpolitikai ellátásokra, mert nem is túl öregek, nem is túl betegek, de már hosszú ideje nincs munkájuk, önálló jövedelmük.

A töredék családokban, nagycsaládokban, alacsony jövedelmű családokban élő gyermekek veszélyeztetettsége egyre fontosabb feladatként nyilvánul meg.

A szegénység áldozatai mellett szintén kirekesztettséget eredményezhet az öregség, a mentális és fizikai egyezség hiánya.

Különösen veszélyeztetett az, akit etnikai hovatartozása, normaszegő magatartása, „szerfüggősége”, vagy büntetett előélete miatt képtelen segítség nélkül beilleszkedni az őt befogadni nem hajlandó társadalomba.

A marginalizálódott és szegény csoportok nem megfelelő szintű ellátása, más területeken is súlyos problémákhoz vezethet. E problémák könnyen kriminalizálódhatnak, elmergesedésük ronthatja a város közbiztonságát, általános közhangulatát és arculatát is.

A szociális források és feladatok mértékének, egymáshoz való arányának várható alakulása

A feladatokat és igényeket növeli a városi társadalom elöregedése, egyre bővülő létszámú időskorú lakosságot kell ellátni. A feladat elsősorban a szociális és egészségügyi ellátások közötti szakmai és szervezeti határterületeken jelentkezik.

A bővülő feladatkört vetíti előre a munkanélküliség időtartamának növekedése is. A tartós munkanélküliségből következő helyzetek kezeléséhez a mai intézményrendszert fejleszteni és bővíteni kell. A tartós munkanélküliség kockázatával különösen sújtott rétegek – a képesítéssel, képzettséggel nem rendelkezők – ellátása és segítése szintén így valósítható meg. A feladatorientált – tehát nem intézmény-orientált – finanszírozás jelentősen javíthatja az ellátások hatékonyságát. Ki kell alakítani az integráltabb forrás felhasználás lehetőségeit. Ez jelentős hatást gyakorolhat a feladatok és források arányának viszonyára, érinti a feladat- és forrás – átcsoportosítás kérdéseit is.

A szakmapolitika a bentlakásos intézményi ellátásra nehezedő nyomást az otthoni, családi környezetbe eljuttatott szolgáltatások fejlesztésével akarja tehermentesíteni. Sajátos problémát vet fel az átmeneti időtartam alatt felmerülő változó összetételű működtetési kiadások finanszírozása. Az átmenet alatt a működtetés költségei jellemzően magasabbak, mint egy kialakult rendszeren belül. Arra célszerű törekedni, hogy a csökkenő kapacitásokból származó megtakarítások átcsoportosíthatóak legyenek az újonnan fejlesztendő szolgáltatási területekre. A feladatok és a források megosztása az egyes ágazatok között nem megoldott. Megválaszolásukra a mai viszonyok között a konkrét projektek kapcsán látszik esély.

Érdemes megkezdeni az önkormányzatokon belül különféle ágazatokért felelős szakemberek közti egyeztetést.

A szektorsemleges és normatív elvű finanszírozás, a nem állami és a közintézmények szociálpolitikájában

- Megkerülhetetlen az önkormányzat szociálpolitikájának világos megfogalmazása, hogy milyen területen, feltételekkel kívánnak együttműködni a nem állami szervezetekkel.
- Meg kell határozni, hogy milyen megállapodási keretben kívánja az önkormányzat bevonni nem állami szervezeteket a feladatok ellátásba, hiszen napjainkra igen színes paletta alakult ki a szociálpolitikai intézmények típusai között. Egyre nagyobb arányban jelennek meg a különféle vállalkozási és nonprofit formában tevékenykedő, egyházi és világi nem állami szervezetek. A nem állami szervezetek közfinanszírozásának alapvető jogi eszköze a szerződés. Olyan szerződés, amely képes a kölcsönös érdekeknek megfelelő garanciarendszert felállítani és intézményesíteni.

A szociálpolitika intézményeinek és eljárásainak fejlesztése

- Az egyes ellátási formák konkrét szakmai tartalmainak meghatározása:

A szociálpolitikai forrásokkal való racionális gazdálkodás hatékonyságának és átláthatóságának javítása megköveteli azt, hogy követhető legyen az ellátások tartalma, mennyisége és minősége. El kell érni, hogy a közpénzek elosztása a finanszírozandó, elvégzendő feladatokhoz kapcsolódjon.

Elek város szociálpolitikai ellátási szerkezete jelenleg megfelel a lakossági szükségleteknek. Bár az elszegényedés, a marginalizálódás jelei azt mutatják, hogy a hagyományosnak tekinthető szociális problémák területén és kezelésükön túl jelentős szerkezeti módosulásokra van szükség és erre vonatkozóan az ez irányú igények csak fokozódni fognak.

Kultúra

Az önkormányzat a kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása, melyhez saját fenntartású közművelődési intézményt is biztosít – Reibel Mihály Városi Művelődési Ház és Könyvtár.

A kulturális koncepció tartalmazza azokat a célokat, melyek e feladat megvalósítás során kiemelt figyelmet kapnak:

- a helyi civil szervezetek tevékenységének támogatása,
- a civil szervezetek által feltárt értékek minél szélesebb körben történő megismertetése, az oktatás - nevelés szolgálatába állítása.

Kiemelt jelentősége van a többnemzetiségű Elek városban a nemzeti és etnikai hagyományok ápolásának, a kulturális értékek megőrzésének. A németországi és romániai testvérvárosi és egyéb kapcsolatok segítenek a hagyományápolásban. A kétévente megrendezésre kerülő Elekiek Világtalálkozója is ezt a célt kívánja szolgálni.

Az önkormányzat igyekszik minél nagyobb teret és támogatást nyújtani az együttműködő partnereknek a kulturális kínálat minél színesebbé, változatosabbá tételéhez.

A kulturális élet fellendítéséhez elengedhetetlen a vállalkozói tőke bevonása.

Oktatás

Elek Város Önkormányzata közoktatási intézményét a mindenkor jogszabályi előírásoknak és a helyi társadalmi elvárásoknak megfelelően kívánja működtetni. Olyan átlátható intézményt kíván fenntartani, amelyeket pedagógiai, szakmai és pénzügyi hatékonyság jellemez. A törvényben szabályozott ellátási kötelezettségének megfelelően, lehetőségei szerint folyamatosan gondoskodni kíván a nevelés-oktatás feltételeinek minőségi fejlesztéséről.

Elek Város Önkormányzata saját intézmény fenntartásával biztosítja az óvodai ellátást. Az általános iskolai nevelést és oktatást a Gyulai Tankerületi Központ, illetve az Országos Román Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában működő intézmények látják el. A középfokú oktatás a Harruckern János Középiskola keretében megoldott.

Az óvodai ellátást az Elek Város Óvoda-Bölcsőde biztosítja 3 feladatellátási hellyel.

Az egyes feladat-ellátási helyek tekintetében megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya nem egyenletes.

A jövőben az óvodai csoportok kialakításánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a HHH-s gyermekek eloszlása az egyes feladat-ellátási helyek között ne haladja meg a 15%-os eltérést.

A feladat-ellátási helyek felszereltsége között nincs lényeges különbség, az eszközök és bútorzat mindenhol átlagos. Az épületek állagában fedezhető fel különbség, ez alapvetően az épületek megépítésekor alkalmazott technológiai hiányosságoknak köszönhető.

Az óvodákban kiváló szakmai munka folyik.

A településen 2 általános iskola működik, az a Dr. Mester György Általános Iskola a Gyulai Tankerületi Központ fenntartásában és a Román Általános Iskola az Országos Román Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában. Az előző intézményben német nemzetiségi nyelvi oktatás folyik, és lehetőség van igény esetén a szlovák nyelv oktatására, az utóbbiban pedig kétnyelvű, román-magyar oktatás.

A sajátos nevelési igényű gyermekek felülvizsgálata folyamatos, közülük mindenki integráltan oktatható, ez a gyakorlatban is megvalósul. Az iskolai lemorzsolódási mutatók az országos átlagot nem haladják meg. Az intézmények infrastrukturális háttere folyamatos fejlesztésre, javításra szorul. Ehhez pályázati források keresésére, bevonására van szükség.

Indokolt és szükséges az intézményekben integrációs vagy képesség kibontakoztató normatíva igénylését megalapozó szakmai program kidolgozása, a pedagógusok módszertani továbbképzéseken való részvételének fokozott támogatása.

A közoktatási intézmények szakmai munkájukról évente tájékoztatják a képviselő-testületet.

Gazdasági programunkban célunk a kötelező és felvállalt önkormányzati feladatok, óvoda, általános iskolai nevelés és oktatás további jó szakmai szintű ellátása. Ennek érdekében folyamatosan vizsgálni kell a működés hatékonyságát, keresni az optimális működési struktúrát. Az egyéb közoktatási körben célként kell megfogalmazni a pedagógiai szakmai szolgáltatások igény szintű biztosítását.

Kiemelt célunk a zökkenőmentes feladat-ellátás, szakképzett pedagógusok irányításával, a pedagógiai programokban meghatározott feladatokhoz a megfelelő tárgyi feltételek biztosításával.

Sport

Elek Város Önkormányzata:

- Anyagi lehetőségei függvényében támogatja a városi sporttevékenységet
- Együttműködik a sporttal foglalkozó helyi szervezetekkel
- Az önkormányzat a tulajdonát képező sportlétesítményeket fenntartja, működteti. A város költségvetési lehetőségeitől, valamint egyéb támogatási forrásoktól függően törekszik az önkormányzati sportlétesítmények, a közterületeken lévő sportpályák, játszóterek karbantartására, fejlesztésére.
- A lakosság egészségmegőrzése érdekében hosszú távon a sporttevékenységek középpontjába a gyermek- és ifjúsági sportot – ezen belül az iskolai testnevelést, mint kötelezően ellátandó sportfeladatot – a versenysportot, az utánpótlás-nevelést valamint a szabadidősportot állítja.
- Az önkormányzat támogatja a családok sportját, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és a fogyatékosok sportját. Közreműködik a sport népszerűsítésében, a mozgás-gazdag életmóddal kapcsolatos felvilágosító tevékenység szervezésében.
- Elek Város Önkormányzata fontosnak tartja, hogy város polgárai és közösségei felelősséget érezzenek saját lelki, szellemi, testi egészségükért.

Rövid távú fejlesztési irányelvek:

- A város sportlétesítményei szabad kapacitásának felmérése-összevetése, a potenciális használók igényeivel, majd ezek biztosítása szabadidős- és versenysport célokra.
- Folyamatossá kell tenni az oktatási intézmények fedett és szabadtéri sportlétesítményeinek tervszerű és fontossági sorrendet követő felújítását.
- A tömegsport előmozdítása érdekében az oktatási- nevelési intézmények együttműködésére alapozva, igény szerint tömegsport-rendezvényterv előterjesztése javasolt.
- Fejlesztési irányelvek kidolgozása az Önkormányzat feladat-meghatározásai között a sportlétesítmények infrastrukturális hiányosságainak megszüntetése érdekében.

Középtávú fejlesztési irányelvek

1. A városi, szabadtéri területek, pályák, játszóterek állapotának felmérése, korszerűsítése, átalakításuk az uniós szabványoknak megfelelően.
2. A városi sportingatlanok infrastrukturális felújítása ütemezés szerint.

Folyamatosan megvalósuló irányelvek

- A városunkban élők számára hozzáférhetővé kívánjuk tenni a sportolási és rekreációs tevékenységeket, az átlagosnál tehetségesebb sportolók számára ugyanakkor biztosítani szükséges az egyéni sportteljesítmények javításának feltételeit.
- A sportlétesítmények eredeti funkciójának megtartása, a más célra történő elidegenítés megakadályozása.
- Fontos feladata Elek Város Önkormányzatának, hogy segítse szakmailag, erkölcsileg és nem utolsósorban anyagilag a nevelési-oktatási intézmények, a sportegyesület és szakosztályai, valamint az egészségkárosultak és hátrányos helyzetűek sportszakmai célkitűzéseit, terveit.

Ifjúságpolitika

Elek Város Önkormányzata fontosnak tartja a fiatalok közéleti részvételét, ennek segítségét. Az önkormányzat lehetőség szerint támogatja a helyi ifjúsági civil szervezetek működését, rendezvényeiket, programjaikat, számít közreműködésükre a különféle városi ünnepek, programok szervezésekor, lebonyolításakor. Segítjük a fiatalok művészeti csoportjait, akik szívesen vesznek részt városi ünnepségeken, rendezvényeken, színvonalas, hangulatos műsoraikkal részévé váltak a város kulturális életének.

Önkormányzatunk csatlakozott a Bursa Hungarica Önkormányzati Felsőoktatási Ösztöndíjprogramhoz, amely során évente támogatjuk a fiatal tanulókat.

Településmarketing és média

Alapvető fontosságúnak tartjuk a tudatos arculat-teremtést és tervezést. Hatékonyabb marketingeszközökkel segíteni kívánjuk a város megismertetését, a befektetési lehetőségek bemutatását. A hagyományos kommunikációs eszközök felhasználásával célunk a minél jobb tájékoztatás, informálás. Ennek leghatékonyabb eszköze az Elek Tv, az Elek Az Én Városom újság és a megújuló városi honlap.

Elek, 2025. március 26.

***Szelezsán György s.k.
polgármester***